

Triple S

Evaluatie van de training Triple S in Hilversum-Zuid

Triple S

Evaluatie van de training Triple S in Hilversum-Zuid

Marjolijn Distelbrink
Hester Hage

april 2015

Inhoud

Inleiding	5
1 Deelnemers	7
2 Attituden, vaardigheden en verwachtingen vooraf	9
3 Terugkijken	13
Literatuur	15

Inleiding

In de transitie jeugdzorg krijgt het concept van de pedagogische civil society veel aandacht. Een belangrijke kwestie daarbij is de vraag hoe aan te sluiten bij de kracht van gezinnen en hun informele omgeving. Beroepskrachten staan voor de opgave hoe ze hier invulling aan moeten geven (bijvoorbeeld Barnhoorn et al., 2013). Interventies waarmee ze werken bieden deels handvatten, maar niet voldoende. Het ondersteunen van gezinnen en het aansluiten bij de eigen kracht van gezin, netwerk en wijk volgens de nieuwe werkwijze, vraagt nieuwe kennis en vaardigheden. Daarvoor is de training Triple S (Sociale Steun Stimuleren) ontwikkeld (Winkelman et al., 2012). De training is in 2013 ontwikkeld door SO&T en bestaat uit drie workshops van elk 3,5 uur. De eerste workshop gaat in op het concept zelfregulatie en hoe dit te versterken. De tweede workshop behandelt hoe aan te sluiten bij het netwerk van ouders; de derde gaat over aansluiten bij de wijk en vrijwillige inzet. Al deze elementen staan in het nieuwe jeugdstelsel meer centraal dan voorheen in het werk van beroepskrachten. De workshops dragen vooral bij aan een attitudeverandering en bewustwording. Daarnaast geven ze praktische handvatten. Ze zijn in te zetten in bij- of nascholing die aansluit bij de nieuwe eisen die de transitie jeugdzorg aan beroepskrachten stelt. De workshops verschillen onderling in opbouw, onder meer in de mate waarin theorie, uitwisseling en praktische oefeningen een groter of kleiner onderdeel vormen (zie verder Distelbrink & Schöne, 2014).

In 2013 zijn de eerste groepen getraind. Onder andere in Hilversum en Heerhugowaard. Een evaluatief onderzoek op basis van gesloten en open vragen voor en na de training, aangevuld met observaties, liet zien dat de training nieuwe inzichten en vaardigheden aanreikt voor de meeste deelnemers (Distelbrink & Schöne, 2014).

In 2014 is de training opnieuw uitgevoerd in Hilversum; voor het nieuwe sociale wijkteam in Hilversum Zuid.¹ De resultaten staan beschreven in deze beknopte rapportage voor de gemeente Hilversum. Voorafgaand aan de drie trainingsbijeenkomsten zijn gesloten vragen gesteld, die inzicht geven in wat beroepskrachten die de training volgden al doen of hoe zij aankijken tegen het stimuleren van zelfregulatie, het betrekken van het netwerk en de wijk/vrijwilligers. Daarnaast is aan het begin van de terugkombijeenkomst in januari 2015 een aantal evaluatieve open vragen voorgelegd. De vragen zijn opgesteld door het Verwey-Jonker Instituut in samenwerking met het ABC die de training op dit moment in beheer heeft en uitvoert (www.hetabc.nl). De analyse en rapportage zijn de verantwoordelijkheid van het Verwey-Jonker Instituut.²

-
- 1 Bij aanvang van de training bleek de vraag van de gemeente te verschillen van de behoefte van de deelnemers. De deelnemers hadden vooral behoefte aan elkaar beter leren kennen zodat zij gezamenlijk kunnen optrekken in het ondersteunen van ouders en kinderen in de wijk. Zij wilden beter van elkaar weten wat een ieder te bieden heeft zodat ouders en kinderen hierop geattendeerd kunnen worden. In overleg met de contactpersoon van de gemeente is besloten hier in de training extra aandacht aan te besteden. Hierdoor is het onderdeel 'samenwerken met vrijwilligers' niet aan de orde gekomen tijdens de derde bijeenkomst.
 - 2 De training is zowel in 2013 als in 2014 ook gegeven in Amsterdam. Daarbij verzamelden onderzoekers eveneens data. Deze zijn onder meer benut voor de master these van Judith Schöne (2015). De onderzoeksactiviteiten rond Triple S zijn in belangrijke mate uitgevoerd vanuit de Kenniswerkplaats Tienplus, een door ZonMw gefinancierd onderzoeksprogramma waarin onderzoekers en vertegenwoordigers van beleid en praktijk samen werken aan betere opvoedsteun voor ouders van diverse herkomst in de regio Amsterdam (www.kenniswerkplaatstienplus.nl). Het aansluiten bij eigen kracht, netwerken van ouders en de wijk zijn daarbinnen belangrijke thema's.

1 Deelnemers

In totaal deden 21 personen mee aan de training. Het grootste gedeelte van de deelnemers betrof personen die dagelijks met ouders en/of kinderen werken in het preventieve veld en de jeugdzorg. Een klein gedeelte is werkzaam in een ander veld (zoals de wijkagenten) of werkt met een andere doelgroep (consulent mantelzorg) (zie verder tabel 1.1).

Tabel 1.1 Deelnemers aan de training

2 jeugdverpleegkundigen/consulenten
2 jongerenwerkers
2 (ambulant) gezinsbegeleiders
1 Kinder- & jeugdpsycholoog
1 senior gezinsbegeleider en behandelaar
1 intern begeleider
1 ambulant hulpverlener
1 kinderwerkster
1 maatschappelijk werker CJG
1 consulent opvoeding & ontwikkeling
1 manager peuterspeelzaal
1 manager BSO en coördinator brede school
1 consulent mantelzorg
2 wijkagenten
3 onbekend

Niet alle deelnemers waren bij alle drie de bijeenkomsten aanwezig. Hierdoor betreffen de onderzoeksbevindingen steeds een selectie. Dat geldt eveneens voor de antwoorden die zijn verzameld bij de terugkombijeenkomst.

2 *Attituden, vaardigheden en verwachtingen vooraf*

Bij elke workshop is aan de deelnemers aan het begin een aantal stellingen voorgelegd. Deze stellingen geven attituden, vaardigheden en handelwijzen weer betreffende de thema's die aan de orde komen tijdens de training.

De kracht van zelfregulatie / aansluiten bij ouders

Aan de deelnemers zijn bij de start van de eerste workshop vragen gesteld over de manier waarop zij aandacht hebben voor eigen kracht van ouders in hun dagelijkse werk. Gevraagd is in hoeverre zij ouders of kinderen met wie ze werken ruimte geven voor hun eigen probleemdefinities en oplossingen, hen positief bekrachtigen en stimuleren om zelf oplossingen te verzinnen. In totaal betrof het 15 items, voorgelegd in de vorm van stellingen. Een algemene vraag die als eerste werd gesteld betrof het kennisniveau over het begrip pedagogische civil society (een belangrijk onderwerp in de gehele training).

De beroepskrachten konden steeds aangeven of de betreffende stelling op hen van toepassing was (1 = niet op mij van toepassing, 5 = helemaal op mij van toepassing). De resultaten zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1 Voormeting deelnemers, eerste bijeenkomst 'de kracht van zelfregulatie'

	Gem score (min-max)	N
a. Ik heb voldoende kennis van het begrip pedagogische civil society.	2,4 (1-4)	15
b. Ik beschouw de ouder/het kind als deskundige van de eigen situatie.	3,8 (2-5)	15
c. Ik stel ouders/kinderen vragen zodat zij inzicht krijgen in hun eigen situatie.	4,7 (4-5)	15
d. Ik stimuleer ouders/kinderen om zichzelf positief te evalueren.	4,3 (3-5)	15
e. Ik stimuleer ouders/kinderen om eerdere successen te benoemen.	4,4 (3-5)	15
f. Ik stimuleer ouders/kinderen hun eigen doelen te stellen.	3,9 (3-5)	15
g. Ik help ouders/kinderen hun doelen realistisch te stellen.	4,1 (3-5)	15
h. Ik stel de vraag van de ouders/kinderen centraal.	4,1 (2-5)	15
i. In gesprek met ouders/kinderen geef ik hun complimenten.	4,5 (2-5)	15
j. Ik onderzoek samen met ouders/kinderen mogelijke obstakels voor verandering.	4 (2-5)	15
k. Ik help ouders/kinderen bij het koppelen van hun eigen handelen aan de positieve veranderingen in gedrag van kinderen/anderen.	4,3 (2-5)	15
l. Ik help ouders/kinderen zich bewust te worden van hulpbronnen die benut kunnen worden bij de aanpak van problemen.	3,9 (3-5)	15
m. Ik stimuleer ouders/kinderen zelf met hun eigen ideeën en oplossingen te komen.	4,1 (3-5)	15
n. Ik bied suggesties in plaats van voorschriften.	4,1 (3-5)	15
o. Ik laat ouders/kinderen zelf de voor- en nadelen van diverse opties overwegen.	3,8 (2-5)	15
p. Ik bied niet meer ondersteuning dan nodig is.	3,9 (2-5)	15

Op de stellingen over het benutten van de kracht van ouders en kinderen scoren de deelnemers gemiddeld tussen de 3,8 en 4,7. Zij achten deze stellingen dus gemiddeld wel op zichzelf van toepassing. Het meest menen de deelnemers dat zij vragen stellen aan ouders en kinderen zodat deze inzicht krijgen in hun situatie. Daarnaast vinden veel deelnemers dat zij vaak complimenten geven aan ouders of kinderen en dat zij hen stimuleren om eerdere successen te benoemen (c, i, e). Stellingen die betrekking hebben op het daadwerkelijk beroep doen op de eigen kracht van de ouders worden het minst onderschreven, bijvoorbeeld het beschouwen van de ouders als deskundige van de eigen situatie, de ouders/kinderen zelf de voor- en nadelen van verschillende opties laten overwegen of het stimuleren van ouders en kinderen om eigen doelen te stellen (b, f, o). Ook menen lang niet alle deelnemers dat zij niet meer ondersteuning bieden dan nodig (p). Weinig deelnemers hebben tot slot naar eigen zeggen al voldoende kennis van het begrip pedagogische civil society. Niemand zegt hier volmondig 'ja' op.

De kracht van netwerken

De tweede workshop binnen de training ging over de kracht van het netwerk. Voorafgaand aan deze bijeenkomst is opnieuw een aantal gesloten vragen gesteld. Het doel ervan was na te gaan in welke mate deelnemers zich bewust zijn van de kracht van netwerken en op welke wijze zij de kracht van (informele) netwerken in hun werk met ouders en kinderen al versterken. Daarbij kwam onder meer de vraag aan de orde in hoeverre zij ouders en kinderen stimuleren om zelf hulp in te schakelen uit hun netwerk, en in hoeverre zij samen met hen de netwerken in kaart brengen. Opnieuw zijn de vragen voorgelegd in de vorm van stellingen en konden deelnemers een score aangeven van 1 tot en met 5. Tabel 2.2 geeft de gemiddelde scores weer.

Tabel 2.2 Voormeting deelnemers, tweede bijeenkomst 'de kracht van het netwerk'

	Gem. score (min-max)	N
a. Ik ben mij bewust van de mogelijke positieve invloeden van een netwerk als steunbron.	4,4 (3-5)	15
b. Ik ben mij bewust van de mogelijke negatieve invloeden van een netwerk op ouders en kinderen.	4,1 (3-5)	14
c. Ik onderzoek bij elk gezin samen met ouders/ kinderen hun netwerk.	3,1 (2-5)	15
d. Ik laat de ouders/kinderen zelf bepalen of zij ondersteuning uit het netwerk of vanuit een professionele instelling wensen.	3,2 (2-5)	15
e. Ik laat ouders/kinderen bepalen of hun netwerk hun voldoende steun biedt.	3,9 (3-5)	14
f. Ik ben in staat ouders/kinderen uitleg te geven over de verschillende soorten ondersteuning die een netwerk kan bieden.	3,5 (2-5)	15
g. Ik bespreek met ouders/kinderen wat hun netwerk hun kan bieden.	3,5 (1-5)	15
h. Ik help ouders/kinderen inzicht te krijgen om realistische verwachtingen te hebben van het netwerk.	3,4 (1-5)	15
i. Ik motiveer ouders/kinderen na te denken over mensen om hen heen die iets voor hen zouden kunnen betekenen.	4,2 (3-5)	15
j. Ik onderzoek de mogelijkheden van ouders/kinderen om zelf ondersteuning te bieden in hun netwerk (wederkerigheid).	3,3 (1-5)	15
k. Ik stimuleer ouders/kinderen in het uitbreiden van hun netwerk.	3,5 (2-5)	15
l. Ik ga met ouders/kinderen op zoek naar hun storende gedachten bij het vragen van hulp binnen hun netwerk.	3,6 (3-5)	15
m. Ik stimuleer onderling contact tussen ouders of tussen kinderen.	4,7 (4-5)	14

De gemiddelde scores bij de tweede bijeenkomst liggen tussen de 3,1 en de 4,7. De deelnemers geven vooral aan dat zij het onderling contact tussen ouders of tussen kinderen stimuleren (m). Ook zijn zij zich bewust van de mogelijke positieve en negatieve invloeden van een netwerk als steunbron en motiveren zij ouders om na te denken over mensen om hen heen die iets voor hen zouden kunnen betekenen (a, b, en i). Tegelijkertijd zijn de scores op enkele stellingen over het daadwerkelijk onderzoeken van het netwerk en het samen met de ouders bepalen welke hulp is gewenst (c en d) laag. Het beeld dat oprijst uit de data over het met al dan niet systematisch aandacht besteden aan (de mogelijkheden van) netwerken is daarmee wat diffuus.

De kracht van de wijk

De derde en laatste bijeenkomst in de training had als thema 'de kracht van de wijk en de vrijwillige inzet'. Aan het begin is er wederom een gesloten vragen gesteld aan de deelnemers, allereerst betreffende verwachtingen over het thema 'de kracht van de wijk'. Daarmee is onderzocht in welke mate zij zich bewust zijn van de kracht van de wijk, en op welke wijze zij vrijwillige inzet in hun werk met ouders en kinderen gebruiken en stimuleren. Daarbij kwam onder meer de vraag aan de orde in hoeverre zij ouders en kinderen stimuleren in het gebruiken van de mogelijkheden van de wijk waarin zij wonen, en in hoeverre zij zicht hebben op de mogelijkheden van vrijwillige inzet in de wijk. Opnieuw zijn de vragen voorgelegd in de vorm van stellingen en konden deelnemers een score aangeven van 1 tot en met 5. Tabel 2.3 geeft de gemiddelde scores weer.

Tabel 2.3 Voormeting deelnemers, derde bijeenkomst 'de kracht van de wijk'

	Gem. score (min-max)	N
a. Ik heb zicht op de pedagogische kracht van voorzieningen en personen in de wijk waarin ik werk.	3,1 (3-4)	12
b. Ik heb zicht op de pedagogische risico's van de wijk waarin ik werk.	2,8 (1-4)	12
c. In gesprek met ouders/kinderen stimuleer ik hen gebruik te maken van de mogelijkheden van de wijk waarin zij wonen.	3,3 (1-5)	12
d. Mijn netwerk bestaat uit beroepsmatige en vrijwillige organisaties/contactpersonen.	4 (3-5)	12
e. Ik heb zicht op de mogelijkheden van vrijwillige inzet in de wijk.	2,6 (1-4)	12
f. Ik heb zicht op burgerinitiatieven in de wijk waarin ik werk.	2,3 (1-4)	12
g. Ik informeer ouders/kinderen over het aanbod van vrijwilligers in de wijk.	2,4 (1-4)	12
h. Ik werk samen met vrijwilligers om gezinnen te ondersteunen.	2,5 (1-5)	12
i. Ik ondersteun ouders en kinderen om zelf initiatieven op te zetten.	3,1 (1-5)	12
j. Ik neem initiatieven om contact tussen ouders/kinderen die elkaar niet kennen te stimuleren.	2,8 (1-5)	12

De gemiddelde scores liggen lager dan bij eerste twee bijeenkomsten; tussen de 2,3 en 4.0. Dat geeft aan dat dit onderwerp - het aansluiten bij de wijk en het benutten van vrijwilligers - nog minder deel uitmaakt van het dagelijkse repertoire van de beroepskrachten. Veel vaker dan bij de andere onderwerpen werd aangegeven dat de stelling niet of nauwelijks van toepassing was op de betrokkene (scores 1 of 2). Deelnemers menen veelal wel dat zij vrijwillige organisaties/contactpersonen in hun netwerk hebben (d). Dit betekent evenwel niet dat zij goed zicht hebben op (burgerinitiatieven in of de pedagogische kracht van) de wijk, of actief samenwerken met vrijwilligers.

3 *Terugkijken*

Bij de start van een terugkombijeenkomst in januari 2015 is de deelnemers gevraagd op de training terug te kijken door beantwoording van een aantal open vragen. 13 deelnemers deden mee aan deze evaluatie. De open vragen hadden betrekking op o.a. wat de training de deelnemers heeft opgeleverd, wat zij na de training anders doen en hoe zij hun rol in de pedagogische civil society (nu) zien. In onderstaande beschrijven we kort de antwoorden op de open vragen.

1. Wat heeft de training het meest opgeleverd?

Vrijwel zonder uitzondering noemen de deelnemers: nieuwe contacten of nieuw netwerk in Hilversum. Een enkeling geeft aan dat ook de literatuur die is aangereikt waardevol was.

2. Hoe zien deelnemers nu hun rol in de pedagogische civil society in de buurt waar zij werken

Het meest wordt benadrukt dat men zichzelf expliciet ziet als onderdeel van een netwerk; en vaak ook dat men dit netwerk beter kan benutten nu men elkaar beter kent. *'Ik kan ouders beter inlichten en eventueel doorverwijzen naar de juiste personen en instanties'. 'Ik denk dat het netwerk van hulpverleners kan helpen om goed samen te werken'. 'Ik werk graag samen met andere disciplines'. 'Ik ben een spin in het web'*, zijn enkele antwoorden. In de antwoorden valt niet direct terug te lezen dat de deelnemers nu meer samenwerken met initiatieven in de pedagogische civil society of deze ondersteunen.

3. Wat doet u nu eventueel anders dan voor de training?

Bij de antwoorden springt opnieuw vooral het door de training uitgebreide netwerk in het oog. De deelnemers zijn meer bekend met andere personen uit hun netwerk en kunnen daardoor beter samenwerken en eventueel doorverwijzen. *'Ik deel meer verantwoordelijkheid en werk meer wijkgericht'. 'Ik kan contact zoeken bij de juiste persoon'. 'Meer samenwerken in het netwerk, doelgroep sneller helpen, op de juiste plek kunnen doorverwijzen'*, zeggen zij. Een enkeling geeft aan zich meer bewust te zijn geworden van zijn/haar positie ten aanzien van bijvoorbeeld andere hulpverleners. Bijvoorbeeld, als preventieve ondersteuner ten opzichte van hulpverleners die een rol hebben bij grotere problemen.

4. Kunt u een concreet voorbeeld geven van wat u anders doet?

Gevraagd naar een concreet voorbeeld van wat men anders doet, wordt onder meer genoemd:

- Meer nadenken over andere instellingen of zij iets kunnen bieden.
- Korte lijnen: afspraak voor Nederlandse les voor een cliënt.
- Een moeder met geen of weinig contacten geïnformeerd over groepsbijeenkomsten.
- Consultatiebureau medewerkers zetten zich maximaal in voor mijn cliënt.
- Heel leuk contact met de Spelinloop (met een moeder en kind).
- Contact met peuterspeelzalen en het CJG.
- Spelinloop voor geïsoleerde moeder geregeld.
- Iemand met zorgen over een buurkindje uit een gezin van nieuwkomers gestimuleerd verder contact te leggen met het betreffende gezin.

Uit deze voorbeelden blijkt dat inderdaad contacten worden gelegd met collega's uit andere instellingen, waardoor ouders soms ook op andere vlakken worden geholpen. Het gaat vaak om laagdrempelige hulp waarnaar wordt doorverwezen, en in een enkel geval ook om het stimuleren van onderlinge hulp aan elkaar door ouders (kracht van het netwerk).

5. Wat is u het meest bijgebleven van de workshop 'de kracht van de ouder' (zelfregulatie)?

Wat deelnemers van de eerste workshop het meest is bijgebleven, is dat het inzetten van de kracht van ouders en gezinnen van belang is voor het slagen van hulp. Een enkeling zegt dit altijd al te doen; de meeste deelnemers stellen vooral in verschillende bewoordingen dat het van belang is, waarbij onduidelijk is in hoeverre zij dit al deden. Verschillende varianten van aansluiten bij of het benutten van de eigen kracht van ouders worden genoemd, bijvoorbeeld *'De verantwoordelijkheid ligt bij de ouder. Dat is het startpunt' 'In gesprek gaan met de ouder, goed luisteren, niet invullen, ouders meer*

coachen dan helpen' of 'Ouder zelf meer laten werken in plaats van dat ik al het werk voor hen doe. Ze kunnen veel prima zelf met steun en begeleiding van mij' en tot slot 'Belang van het bewust maken van ouders zodat je vervolgens eigen kracht kunt stimuleren'.

6. Wat is u het meest bijgebleven van de workshop 'de kracht van het netwerk'?

De antwoorden over wat is bijgebleven van de tweede workshop gaan deels over het netwerk van de cliënten en deels over het professionele netwerk. Wat betreft het eigen netwerk van ouders is de deelnemers onder meer bijgebleven dat een netwerk om ouders en kinderen heen veel voor hen kan betekenen en de kracht ervan meer kan worden benut of netwerkvorming meer kan worden gestimuleerd. Iemand geeft aan dat *'hulpverleners maar voorbijgangers zijn, in tegenstelling tot het netwerk'*. Wat betreft het netwerk van professionals, wordt vooral opgemerkt dat dit nu beter functioneert doordat men elkaar beter kent. Enkele deelnemers is vooral bijgebleven dat netwerken veel mogelijkheden bieden; waarbij niet duidelijk is of ze doelen op netwerken van cliënten of van professionals onderling (of nog iets anders).

7. Wat is u het meest bijgebleven van de workshop 'de kracht van de wijk'?

De deelnemers noemen als belangrijkste opbrengst van de derde workshop vooral het inzicht in de verschillende mogelijkheden die er in de wijk zijn. Uit verschillende antwoorden blijkt dat sommige deelnemers nu meer inzicht hebben in de wijk, of hun kennis over de wijk willen uitbreiden. *'Wat weet ik weinig van de wijk. Ik wil contact leggen met andere spelers in de wijk zoals vrijwilligers en ouders'* en *'Meer hulp in de wijk dan ik voorheen wist'*, zijn enkele antwoorden. Voor anderen betrof de opbrengst vooral de bewustwording van het belang van een netwerk rond cliënten in de wijk. *'Een eigen netwerk kan helpend zijn. Als er geen netwerk is bij ouders, dan de mogelijkheden bekijken in de buurt'*. Verschillende deelnemers is het belang bijgebleven van de analyse op wijkniveau van risico's of kansen (deze hebben zij tijdens de workshop samen gemaakt).

8. Wat heeft u eventueel gemist in de training?

Op de vraag of zij eventueel iets gemist hebben, kwam vooral naar voren dat enkele deelnemers nog meer tijd hadden willen hebben om met elkaar uit te wisselen. Enkele mensen waren enthousiast over de 'speeddates' die onderdeel waren van de training; en zouden deze meer of eerder in het traject willen zien (en ook langer). Een enkeling vraagt meer aandacht voor specifieke onderwerpen zoals opvoedondersteuning of vroeg- en voorschoolse educatie.

9. Wat heeft u eventueel nog nodig om met het geleerde in de praktijk verder te gaan?

In de antwoorden lag vooral de nadruk op het houden van contact met elkaar. Enkele deelnemers gaven ook aan op welke manier dat vorm zou kunnen worden gegeven; bijvoorbeeld door vaste bijeenkomsten of contact houden via de mail. Uit de antwoorden blijkt dat er behoefte is om op regelmatige basis ervaringen uit te wisselen met elkaar. Op deze manier weten de deelnemers elkaar beter te vinden en zijn zij meer op de hoogte van mogelijkheden en gebeurtenissen in de wijken. Daarnaast wordt ook genoemd dat er behoefte is aan extra informatie, bijvoorbeeld aan adressen van huisartsen.

Conclusie

De deelnemers zijn over het geheel genomen positief over de training en hebben er diverse zaken opgestoken. Wat erg is gewaardeerd, is dat men elkaar beter heeft leren kennen en meer oog heeft gekregen voor het belang van het benutten van het eigen netwerk rond ouders en van de wijk. Wat men concreet anders doet, na de training, is vooral elkaar beter vinden en een betere link leggen met laagdrempelig preventief aanbod zoals de spelinloop. Het beter benutten van de eigen kracht van ouders/netwerken blijft ook na de training nog een punt van aandacht.

Literatuur

Barnhoorn, J., Broeren, S., Distelbrink, M., Greef, M. de, Grieken, A. van Grieken, Jansen, W., Pels, T., Pijnenburg, H. & Raat, H. (2013). *Client-, professional- en alliantiefactoren: hun relatie met het effect van zorg voor jeugd. Verkenning van kennis en kennishiaten voor het ZonMw-programma Effectief werken in de jeugdsector*. Nijmegen/Rotterdam/Utrecht: HAN, Erasmus MC/Gemeente Rotterdam, Verwey-Jonker Instituut.

Distelbrink, M. & Schöne, J. (2014). *Sociale Steun Stimuleren. Resultaten van de training Triple S in Hilversum en Heerhugowaard*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Winkelman, C., Hollander, S. & Spek, Y. van der (2012). 'Triple S: Sociale steun stimuleren. Trainers-handleiding 2012-2013'. Amsterdam: SO&T.

Colofon

Opdrachtgever	ZonMw
Auteurs	Dr. M. Distelbrink H. Hage
Omslag	Ontwerppartners, Breda
Uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht T (030) 230 07 99 E secr@verwey-jonker.nl I www.verwey-jonker.nl

De publicatie kan gedownload worden via onze website:
<http://www.verwey-jonker.nl>.

ISBN 978-90-5830-686-9

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2015.
Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.
Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.
The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.
Partial reproduction of the text is allowed, on condition that the source is mentioned.

De pedagogische civil society krijgt veel aandacht binnen de transitie jeugdzorg. Het versterken van de eigen kracht van de gezinnen en hun informele netwerk, vraagt echter om nieuwe kennis en vaardigheden. Om de betrokken professionals volledig toe te rusten, heeft SO&T de training Triple S (Sociale Steun Stimuleren) ontwikkeld. Triple S is nu in beheer van het ABC in Amsterdam. In Hilversum en Heerhugowaard zijn in 2013 de eerste groepen getraind en de ervaringen waren positief. In 2014 werden er weer trainingen gehouden in de Omroepstad. Of de reacties op deze educatieve lessen net zo positief waren al die van de eerste groepen is te lezen in dit rapport.

Wat is de Kenniswerkplaats Tienplus?

Veel migrantenouders met tieners ervaren een afstand tot de opvoedvoorzieningen in Amsterdam. De Kenniswerkplaats Tienplus is een samenwerkingsverband tussen onderzoekers, beleidsmakers en professionals dat de toegankelijkheid, het bereik en de effectiviteit van voorzieningen voor (opvoed)-ondersteuning wil verbeteren. Partners zijn de gemeente Amsterdam (DMO), verschillende stadsdelen, SO&T, Hogeschool Inholland, de Vrije Universiteit en het Verwey-Jonker Instituut. De Kenniswerkplaats wordt gefinancierd door ZonMw.

